

מגמות חוסן בשיח ברשתות חברתיות

בקרב מפונים מיישובי הצפון

רון קנת, גלית ולנר, עידו רם, מירב אהרון־גוטמן*

המושג חוסן מספק מסגרת מושגית להבנת הדרך שבה אנשים מגיבים למצבי אסון שונים, כיחידים וכקבוצה. מטרתו של מחקר זה ללמוד על דינמיקת החוסן כפי שהיא צומחת "מלמטה", בקרב אזרחים שהמשותף להם הוא היותם תושבי הצפון. האירועים הקשים בדרום שהביאו לפריצתה של מלחמת חרבות ברזל יצרו אפקט מראה בצפון ישראל, שכלל גם פינוי של יישובים רבים לאורך הגבול. מצב זה הביא להתעוררות אזרחית בקרב תושבי הצפון, שאחת מהן היא ההתארגנויות של קבוצת 'לובי 1701'. הלובי הוקם כדי להעמיק את ההבנה של המתרחש בגבול הצפוני ולחזור ליישום החלטה 1701 של האו"ם, שעיקרה הסגת כוחות צבאיים בצד הלבנוני מצפון לליטני. ייחודה של ההתארגנות בכך שהיא מאגדת תושבים מצורות יישוב מגוונות – עיירות פיתוח, קיבוצים ומושבים, ומחברת את תושבי הגליל המערבי והמזרחי, אשר על פי רוב מאורגנים ביחידות חברתיות שונות. הלובי עוסק בשיקוף המצב בצפון ובהצפתו בשיח ציבורי. מתוך תפיסה של אקדמיה מעורבת חברתית הוקמה קבוצת המחקר 'הביתה', שקשרה קשרי אמון עם הלובי ופעלה בשותפות איתו כדי להנגיש גם ידע וגם את תוצרי המחקר של הקבוצה לרווחת כלל התושבים. במחקר זה ביקשנו ללמוד את סדר היום ואת דינמיקת החוסן של חברי לובי החלטת מועצת הביטחון 1701 כפי שהם נוצרו בקבוצת ווטסאפ של הלובי, הפתוחה לדיונים, ובה שותפים כ־520 תושבים. המחקר התבסס על יישום שיטות אנליטיות מתקדמות לניתוח טקסט. למושג החוסן אין הגדרה אחת ברורה. מתוך יותר מ־900 הגדרות (קמחי ועמיתיו, 2024) בחרנו הגדרה רחבה יחסית לחוסן, שלפיה מדובר ב"יכולת של מערכת, ארגון או אדם לשמור על מטרתו הבסיסית ועל שלמותו אל מול נסיבות שהשתנו באופן דרמטי" (Zolli, Healy & 2013, p. 5). הגדרה זו ניתנת ליישום בהקשרים שונים, מהנדסה עד ביולוגיה, ממערכות טכנולוגיות עד ארגונים חברתיים.

* פרופ' רון קנת הוא מנכ"ל KPA-GROUP כלים אנליטיים בתחום השימושיות וחקר בכיר במוסד שמואל נאמן, הטכניון; ד"ר גלית וולנר היא מרצה בכירה בביה"ס ללימודים רב־תחומיים במכון טכנולוגי, חלון; פרופ' מירב אהרון־גוטמן היא סוציולוגית, מרצה בכירה בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון והיו"ר האקדמי של החממה החברתית בטכניון, וכן עמיתת מחקר בכירה במוסד שמואל נאמן, הטכניון; עדו רם הוא עוזר מחקר וסטודנט למדעי המחשב ופיזיקה, הטכניון.

כשמדובר בתושבים, מושג החוסן כולל לרוב שלוש רמות: חוסן אישי, הקשור באופן הדוק לרווחה פסיכולוגית של הפרט; חוסן קהילתי, המשקף את מאמצי הקבוצה כקולקטיב להתמודד עם אסון; חוסן לאומי, המתאר את יכולתה של מדינה לעמוד באסון ולהתאושש ממנו (ראו למשל Chandler, 2014). מאמר זה מתמקד במושג החוסן החברתי, המכסה בעיקר את הרמה השנייה והשלישית ובוחן את ההיבטים החורגים מהאדם היחיד. במצבי חירום חריפים הופך החוסן החברתי לגורם מרכזי ביכולתם של פרטים להתאושש מהאסון. במחקר הנוכחי חולצו ההיבטים החברתיים של החוסן כפי שבאו לידי ביטוי בשיח בווטסאפ של לובי 1701.

מתודולוגיית עיבוד הנתונים

השיטה הנפוצה לחקר חוסן פסיכולוגי וקהילתי מבוססת על הפצת שאלונים לדיווח עצמי, ובכך היא משקפת בעיקר פרספקטיבות סובייקטיביות בנקודות זמן מסוימות (קמחי ועמיתיו, 2023, 2024). כדי לעקוב אחר שינויים במצב החוסן מעבירים סבב נוסף של שאלונים – פעולה שכרוכה בהשקעת משאבים ומספקת תוצאות לא־מיידיות. אנחנו מיישמים שיטה חלופית, הכוללת **ניתוח נושאים בתמלול שיח ברשתות חברתיות**. גישה זו דומה לקבוצת מיקוד לא־מונחית, שבה משתקפת האינטראקציה בין המשתתפים ולא הנרטיב של אדם מסוים. מקור הנתונים הוא שרשורים טקסטואליים בקבוצת ווטסאפ שמאפשרים מעקב אחר מגמות, שינויים במצבי רוח ותהליכים טרנספורמטיביים אחרים.

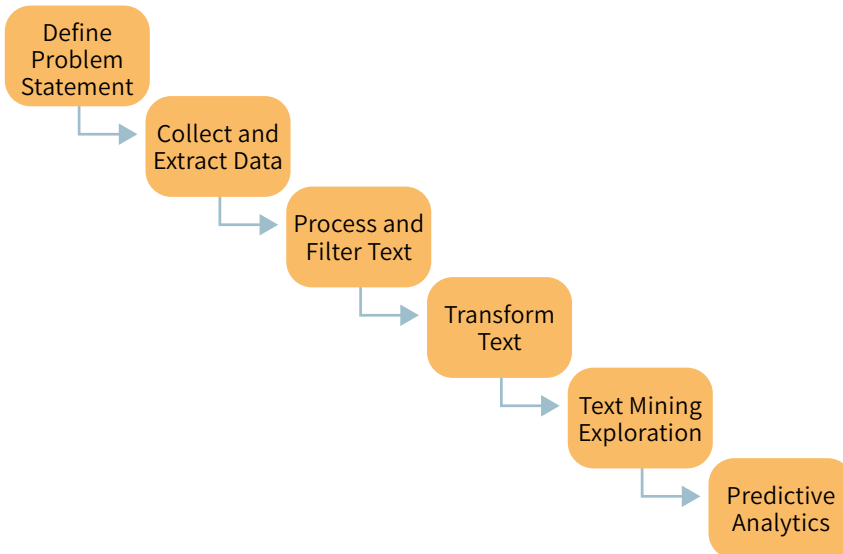
בסיס הנתונים הוא טקסטים מתוך קבוצת הווטסאפ של לובי 1701, חלקם הגדול תושבי הצפון שפוננו מבתיהם בעקבות ה־7 באוקטובר 2023.* המטרה היא לחקור את החוסן של קבוצה זו באמצעות ניתוח נושאי וניתוח טקסט, המעיד על חוסן התושבים. השיח בקבוצה נמשך לאורך מספר חודשים. המחקר הנוכחי מתמקד בשניים מהם – פברואר ויוני 2024, שבהם ניתן לזהות שינויים משמעותיים בשיחה.

על ידי בחינת הפוסטים הטקסטואליים בקבוצת הווטסאפ נחשפת האינטראקציה מרובת המשתתפים כפי שהיא מתעצבת ומתנסחת בחילופי הדברים בין האנשים. אין אלה "עמדתם" או "רגשותיהם" אלא מעין קבוצת מיקוד מתמשכת ומרובת אנשים. הדינמיקה הפנימית וקוד השיחה שמעוצב הם אלה שעומדים לדיון. ניתוח השיח הציבורי המתמשך הזה מספק תובנות לגבי הלך הרוח הקולקטיבי והאקלים החברתי־פוליטי (Stieglitz & Dang-Xuan, 2013).

* המחקר קיבל את אישור ועדת האתיקה של הטכניון (מספר אישור 089-2024).

הניתוח בוצע משתי זוויות של ניתוח טקסט: הראשונה – 'מלמטה למעלה' ללא כל ידע מוקדם על השיח, כולל ניתוח נושאים והשוואות מותאמות של כללי סמיכות (association rules); השנייה – ניתוח 'מלמעלה למטה', המתבסס על מושג החוסן החברתי שמהווה "מצפן אנליטי" למחקר. הנתונים הטקסטואליים סווגו לגישות חיוביות, שליליות או ניטרליות, כבסיס תמטי לזיהוי שינויים בשיח (Baker & McEnery, 2015; KhosraviNik, 2017), בשיטת הניתוח הידועה כ"אוסף מילים" (bag of words) (Kenett et al., 2022). למחקר עצמו קדם שלב של הכנת הנתונים. לאחר הורדת התכתובת מקבוצת הווטסאפ לשרת מאובטח בוצעה התממה, על מנת למנוע זיהוי של פרט משתתף מסוים בקבוצה. כמו כן, נמחקו תמונות, סרטונים ואימוג'ים. נשארו רק מילים, שתורגמו לאנגלית על מנת להבטיח פעולה תקינה של תוכנת JMP המבצעת את הניתוחים האנליטיים. בשלב הבא זוהו מילים מיותרות (כגון מילות חיבור), מילים שמשמעותן טמונה בחיבורן למילים אחרות (כגון "קריית" ו"שמונה"), ומילים בעלות משמעות זהה (Stemming) כגון צבא, או הטיות שונות של אותה מילה) (ראו תרשים 1).

תרשים 1: תרשים זרימה גנרי לניתוח טקסט

תרשים 2: שכיחות מילים לניתוח טקסט ב-17,667 משפטים עם 7,448 מילים שונות

Text Explorer for text

Number of Terms	Number of Cases	Total Tokens	Tokens per Case	Number of Non-Empty Cases	Portion of Non-Empty Cases
7448	17667	297235	16.8243	17664	0.9998

Term and Phrase Lists

Term	Count	Phrase	Count	N
north-	1367	kiryat shmona	203	2
us-	1036	news of the north	177	4
armi-	1000	residents of the north	169	4
hezbollah-	798	current reports	124	2
israel-	783	north for current reports	117	4
war-	693	north for current	117	3
time-	661	state of israel	110	3
lebanon-	628	tel aviv	101	2
area-	589	heads of the authorities	88	4
govern-	545	prime minister	87	2
return-	540	north border	84	2
report-	535	line of conflict	76	3
need-	519	southern lebanon	76	2
peopl-	512	terrorist organization	74	2
think-	506	army spokesman	71	2
now-	495	home front	71	2
say-	493	right now	71	2
secur-	491	upper galilee	63	2
want-	475	kfar blum	58	2
countri-	472	home front command	57	3
go-	445	front command	57	2
happen-	443	real time	55	2
come-	439	long time	53	2
year-	439	telegram channel	53	2
resid-	417	return home	52	2

Top Loadings by Topic

Battle		Community		Military		Lebanon		Foreign	
Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading
antitank-	0.52309	educ-	0.48711	armi-	0.3052	report-	-0.2760	demand-	0.28936
yuval-	0.44099	minist-	0.39303	yuval-	-0.2665	southern- lebanon-	-0.2499	hand-	0.28236
fire-	0.43505	north-	0.33359	deter-	0.2456	side-	0.2240	senior-	0.27704
kfar-	0.43251	children-	0.31428	kfar-	-0.2414	polit-	0.2228	sent-	0.27386
hezbollah-	0.37341	studi-	0.30983	intellig-	0.2367	deter-	0.1990	communiti-	0.24856
missil-	0.34156	return-	0.28611	social-	-0.2349	metula-	-0.1974	biden-	0.24307
hous-	0.31004	defens-	0.25250	hezbollah-	0.2316	way-	0.1958	carri-	0.24030
north- border-	0.25267	resid-	0.25155	lobbi-	-0.2305	lebanon-	-0.1923	lebanon-	0.23486
realiti-	0.24344	evacu-	0.23964	attack-	0.2270	area-	-0.1921	offici-	0.22953
staff-	0.24073	north- border-	0.23370	lebanon-	0.2247	realli-	0.1912	letter-	0.22748
metula-	0.22913	end-	0.23233	oper-	0.2188	around-	0.1882	foreign-	0.21653
defens-	0.22489	communiti-	0.22513	defens-	0.2164	abl-	0.1857	ministri-	0.20685
target-	0.21901	kfar- blum-	0.22100	territori-	0.2021	want-	0.1762	fight-	0.20472
		safe-	0.21091	reserv-	0.1984	remain-	0.1747	stop-	0.19617
				terrorist- organ-	0.1957	opinion-	0.1739	hama-	0.19603
				forc-	0.1912	launch-	-0.1700	beirut-	0.19207
						senior-	-0.1700		

- אחרי הניקוי, האיחוי ונטרול המילים שאין להן תרומה לשיח נשאר 7,448 מילים שונות (ראו תרשים 2). זהו המאגר שעליו נערכו הניתוחים השונים. באמצעות תוכנת JMP זהו המילים השכיחות ביותר ונמצא שניתן לחלק אותן לשלוש קטגוריות:
- א. מילים הקשורות לגיאוגרפיה של המרחב: צפון, לבנון, ישראל.
 - ב. מילים הקשורות בתושבים: אנחנו, זמן, חזרה, צריכים, אנשים, לחשוב, לומר, לרצות.
 - ג. מילים הקשורות בפעולה הצבאית: צבא, חזבאללה, מלחמה, ביטחון.

מהלך המחקר וממצאים עיקריים

הניתוח הראשון שבוצע הוא topic analysis מהסוג הידוע כ־Latent semantic analysis (LSA). ניתוח זה מאפשר זיהוי נושאים ספציפיים בשיח של קבוצת הווטסאפ, תוך השוואת שתי התקופות שנבדקו. לכל נושא התבצע ניתוח של מילים ומשקלן במסגרת קבוצת המילים שלהן ניתנת כותרת המשקפת את הנושא. בתקופה הראשונה הקרובה לתחילת המלחמה (פברואר 2024) זוהו חמשת הנושאים הבאים: Battle, Community, Military, Lebanon, Foreign Protection. כפי שאפשר להתרשם, התקופה הראשונה מתאפיינת בלוחמנות (ראו תרשים 3.1). בתקופה השנייה (יוני 2024) זוהו חמישה נושאים שונים במקצת: Battle, Living conditions, Government, Future Protection. להבדיל מהלוחמנות של התקופה הראשונה, כאן זוהה מעבר לשיח על הגנה, תנאי חיים ותמונת העתיד (ראו תרשים 3.2). הניתוח השני הוא מסוג Association rules (ARs), המבוסס על זיהוי מילים סמוכות משותפות לשתי התקופות. במאגר המשפטים זהו 925 מילים סמוכות משותפות לשתי התקופות (ראו תרשים 4) והשוו מדדים המאפיינים מילים סמוכות אלה. בתקופה השנייה זוהתה עלייה בממדד אִי־תלות (lift), כלומר השיח נעשה צפוי יותר. נתון זה מעניין לאור העובדה שקבוצת הדיונים הנחקרת בנויה מקבוצות משתתפים שונות ומגוונות. פרשנות אפשרית לממצא זה היא כי בשלב התגבשות הקבוצה המשתתפים הביעו עמדות מגוונות יותר ומקוריות יותר. זאת בעוד שלאחר מכן התגבשו קודים והסכמות ביחס לשיח ולדינמיקה המתגבשת. ממצא זה מצביע על אפשרות היווצרות של "שיח צפוני" בקרב חברי הקבוצה. ממצא זה מצביע על שיח שהוא מצד אחד מקובע ומצד שני משקף את התגבשותה של קבוצה בעלת שיח אחיד, שבו עוצבו גבולות הגזרה של השיח (Kenett & Gotwalt, 2024). בירור גבולות אלו ראוי למחקר נוסף.

תרשים 3.1: ניתוח נושאים בעזרת LSA, תקופה ראשונה

Top Loadings by Topic									
Protection		Battle		Living conditions		Government		Future	
Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading	Term	Loading
immedi-	0.71558	antitank-	0.43598	shield-	0.73272	staff-	0.60668	year-	0.43342
stay-	0.62343	launch-	0.42770	price-	0.66652	chief-	0.60353	bring-	0.37336
enter-	0.61623	missil-	0.39480	week-	0.56984	gaza-	0.41305	south-	0.35954
protect-	0.59464	hit-	0.33453	detail-	0.53387	critic-	0.41303	restor-	0.33845
line. of conflict-	0.53319	lebanon-	0.31705	exist-	0.52081	solut-	0.33678	two-	0.27341
minut-	0.52714	two-	0.28179	room-	0.51774	fact-	0.33174	alreadi-	0.26705
rocket-	0.51918	hezbollah-	0.26301	build-	0.46935	therefor-	0.32282	back-	0.25306
area-	0.43332	damag-	0.25864	resid. of the north-	0.37564	strip-	0.27701	countri-	0.25298
fire-	0.43084	caus-	0.25735	come-	0.27861	necessari-	0.26931	another	0.25297
missil-	0.34763	toward-	0.25325	includ-	0.26369	govern-	0.25755	something	0.24968
		net-	0.24782			prime. minist-	0.22982	reserv-	0.24823
		follow-	0.24576			heard-	0.21803	kill-	0.22497
		hillel-	0.24274					hurt-	0.21921
		kibbutz-	0.23711					much-	0.21653
		fire-	0.23661					better-	0.20989

תרשים 3.2: ניתוח נושאים בעזרת LSA, תקופה שנייה

Lift_period2	7.52747	t-Ratio	4.271112	Confidence_period2	0.11646	t-Ratio	2.860263
Lift_period1	6.8035	DF	925	Confidence_period1	0.10985	DF	925
Mean Difference	0.72396	Prob > t	<.0001*	Mean Difference	0.00661	Prob > t	0.0043*
Std Error	0.1695	Prob > t	<.0001*	Std Error	0.00231	Prob > t	0.0022*
Upper 95%	1.05662	Prob < t	1.0000	Upper 95%	0.01115	Prob < t	0.9978
Lower 95%	0.39131			Lower 95%	0.00207		
N	926			N	926		
Correlation	0.96827			Correlation	0.81267		

הניתוח השלישי שבוצע הוא "ניתוח סנטימנט" מלמעלה למטה, שבמסגרתו בוצע ניתוח דינמיקת שיח מבוסס לקסיקון עבור כל תקופה. הניתוח בוצע על מילים מסוימות מכל תקופה, בהתאם לשלושת סוגי החוסן: חוסן לאומי, חוסן קהילתי וחוסן אישי. עבור כל סוג חוסן הוגדרו מילים המאפיינות את השיח הקשור אליו, כמפורט להלן בלוח 1. המושגים המאפיינים שיח חוסן לאומי, קהילתי ואישי גובשו לאור שאלוני חוסן כלליים (Windle, et al., 2011) ושאלוני חוסן בישראל שנוסו בתקופת המלחמה הנוכחית על ידי קמחי ועמיתיו (2023)*, בשינויים מסוימים, הואיל ובקבוצת הווטסאפ השיח הוא אינטואיטיבי, וכולל פחות רפלקסיה ביחס לשאלונים.

* המחקר של קמחי ועמיתיו מבוסס שאלונים ואילו אנחנו מנסים לבדוק את השיח השוטף בקבוצה, שבו יש פחות רפלקסיה ויותר אינטואיטיביות.

תרשים 4: השוואת 925 סמיכות מילים (ASSOCIATION RULES) בין תקופה ראשונה ותקופה שנייה. תקופה שנייה גבוהה באופן מובהק במדדי CONFIDENCE ו LIFT

Lift_period2	7.52747	t-Ratio	4.271112	Confidence_period2	0.11646	t-Ratio	2.860263
Lift_period1	6.8035	DF	925	Confidence_period1	0.10985	DF	925
Mean Difference	0.72396	Prob > t	<.0001*	Mean Difference	0.00661	Prob > t	0.0043*
Std Error	0.1695	Prob > t	<.0001*	Std Error	0.00231	Prob > t	0.0022*
Upper 95%	1.05662	Prob < t	1.0000	Upper 95%	0.01115	Prob < t	0.9978
Lower 95%	0.39131			Lower 95%	0.00207		
N	926			N	926		
Correlation	0.96827			Correlation	0.81267		

לוח 1: מילים אופייניות לשיח חוסן לפי סוגים

מילים באנגלית	מילים בעברית	סוג החוסן
Government, Prime minister, Authorities, Leader(ship)	אמון + ממשלה, סולידריות, אחדות/ מאוחדים, אמון + עירייה/רשות מקומית, אמון + עמותה	לאומי
Municipality, community, Heads of (the) Authorities, Leader(ship), Evacuate, Return, (in)Effective(ly), prepared	מנהיגות, קהילה, יעילות, מוכנות, המקום/הבית שלי, ביטחון, אמון, לסמוך על	קהילתי
Home, Hope, Able, Safe(ty), Secur(ity), sense of security	תקווה, מורל, תחושת ביטחון, לחץ, סכנה, איום, פחד, דאגה, חשש	אישי

המתודולוגיה לניתוח הסנטימנט כללה שלושה שלבים: הראשון – חילוץ תת-קבוצה של המשפטים בכל תקופה הכוללים מילות מפתח הקשורות לכל סוג חוסן, וסינון משפטים שאינם רלוונטיים לנושא; השני – הרצת ניתוח רגשות בתוכנת JMP על תת-קבוצה זו; בשלישי – כיוונון עדין של הניתוח על ידי קריאת המשפטים שסומנו ואישור תחזית הרגש, וכן תיקון או הוספה של משפטים שהניתוח הראשוני לא זיהה. זאת על מנת להבטיח שהאלגוריתם לא יחמיץ משמעות והקשר, כגון מונחים אירוניים ואזכורים לאירועים אמיתיים.

תוצאות ההשוואה בין פברואר ליוני 2024

חוסן לאומי: בתקופה הראשונה נצפו ארבעה ביטויים חיוביים ו־32 שליליים. באופן דומה (מבחינת מובהקות סטטיסטית) נצפו בתקופה השנייה שני ביטויים חיוביים ו־34 שליליים. **מה שמובהק הוא הדומיננטיות של השיח השלילי, ומכאן אנו מסיקים על מצבו הירוד של החוסן הלאומי במחצית הראשונה של 2024.**

חוסן קהילתי: בתקופה הראשונה נצפו ארבעה ביטויים חיוביים ו־13 שליליים. בתקופה השנייה נצפו שלושה ביטויים חיוביים ו־14 שליליים. **בדומה לחוסן הלאומי, גם כאן לא היה שינוי מובהק בחוסן הקהילתי – הוא היה ונותר שלילי לאורך התקופות השונות.** **חוסן אישי:** בתקופה הראשונה נצפו 21 ביטויים חיוביים ו־19 שליליים. בתקופה השנייה נצפו 17 ביטויים חיוביים ו־17 שליליים. הממצאים מראים יציבות בהשוואה בין שתי התקופות, כאשר השלילי והחיובי בהיקפים דומים.

בדומה למחקרים קודמים שנערכו בישראל, שבחנו באמצעות שאלונים את החוסן של תושבי הצפון (קמחי ועמיתיו, 2023, 2024), המסקנה היא כי רמת החוסן החברתי ברמה הלאומית והמקומית־קהילתית הייתה נמוכה בחודשים פברואר ויוני 2024.

סיכום ומסקנות

השיח של קבוצת הווטסאפ לובי 1701 ממוקד בחוסן על שלושת ממדיו ועוסק בגיאוגרפיה הישראלית (מילים הקשורות בגיאוגרפיה: צפון, לבנון, ישראל), בתושבי הצפון הפעילים (מילים הקשורות לתושבים: אנחנו, זמן, חזרה, צריכים, אנשים, לחשוב, לומר, לרצות), ומשקף את המצב הצבאי־מדיני בתקופה הרלוונטית (מילים הקשורות בפעולה הצבאית: צבא, חזבאללה, מלחמה, ביטחון). המשולש מרחב-אנשים-ביטחון הוא הנושא המרכזי של הקבוצה. חברי קבוצת הווטסאפ אקטיביים והשיח הוא זה המגבש אותם יחד לקבוצה (לחשוב, לרצות, לומר).

בבדיקה המשווה שכיחויות מילים ניכר כי אין הבדל משמעותי בסדר היום של הקבוצה בין שתי התקופות שנבחנו (פברואר ויוני 2024). זה ממצא חשוב בפני עצמו, שכן הוא מסמן שהשיח בקבוצה נמצא בישורת משום שהמצב נמצא בישורת. דהיינו, לא קיימת נקודת תפנית צבאית (מלחמה עצימה) או אזרחית (השבת התושבים הביתה). ניתן לראות בהמשכות אותו סדר יום בטווח של חצי שנה סימן של מלחמת התשה.

בניתוח לטנטי-סמנטי (LCA) עולים הבדלים בין שתי התקופות: התקופה הראשונה מתאפיינת בלוחמנות, ובשנייה ניכר כבר מעבר לשיח על הגנה, תנאי חיים ותמונת עתיד. זהו סממן של מעבר משיח מלחמה וציפייה למלחמה עצימה לשיח על אודות מלחמת התשה. בבדיקה של חוקי סמיכות (AR) נמצא כי ביוני התקיים שיח צפוי יותר ומקובע יותר, המשקף הסכמה על השפה. ממצא חשוב זה יכול להצביע על שתי דינמיקות בקבוצה: ירידה בסיעור מוחות מחד גיסא ושבלוניות מאידך גיסא. ההיבט החיובי הוא שניתן לזהות התגבשות של הקבוצה עם תחביר משלה והסכמה על המילים.

ניתוח הסנטימנט הראה כי בהשוואה בין התקופות אין שינוי מהותי ברמות החוסן, שנותר שלילי בכללותו. באופן מפורט יותר ההיקף החיובי נותר ללא שינוי, ואילו ההיקף השלילי עלה במקצת. זהו אישוש לממצא חשוב מהסקר מבוסס השאלונים שערכנו (2024), שלפיו רמת האמון בממשלה נמצאת בשפל, רמת האמון בקהילה באמצע ורמת האמון של חברי הקבוצה בעצמם במצב סביר.

הניתוח שבוצע מאפשר מעקב שוטף ורציף, באמצעות כלי ניתוח סטטיסטיים לניתוח טקסט, כאשר בכל שלב מתאפשרת שליטה מלאה על הניתוח. חלופה אפשרית היא לפנות למודל LLM כמו ChatGPT או Claude. ההבדל המרכזי הוא בהבנת מקורם של הממצאים, שאינה אפשרית במודלים של שפה המאופיינים באישקיפות. הבנת מקור הממצאים מאפשרת הבנה לעומק של המשמעות שניתן לייחס לנתונים, בעיקר במציאות שלא נחזתה, ואין לה תקדים בעבר. המתודולוגיה מאפשרת מחקרים עתידיים מבוססי שיח מהותני (מעבר למשימתי) בתחומים שונים.

מקורות

- אהרון גוטמן, מ', יבלברג, י', רביבו, ג', ולנר, ג', ון אסן, י', קורן, מ', קנת, ר', רום, ע', שחורי, נ', שירי, מ' ותמיר, ג' (2024), **הביתה: אבני דרך בגיבוש מדיניות שיבת התושבים לבתיהם עם שוך הקרבות**. מוסד שמואל נאמן. <https://tinyurl.com/yn5xt7hb>
- אהרון גוטמן, מ', קנת, ר', יבלברג, י', תמיר, ג', ורביבו, ג' (2024). **רוח צפונית: פטרויטיות מקומית ומשבר מדינתי**. מוסד שמואל נאמן. <https://tinyurl.com/3xkwt3v2>
- קמחי, ש', אשל, י', מרציאנו, ה' ועדיני, ב' (2023). **דו"ח מחקר: חוסן האוכלוסייה במדינת ישראל בשבוע הראשון של מלחמת "חרבות ברזל"**. המרכז לחקר הדחק והחוסן, המכללה האקדמית תל-חי ואוניברסיטת תל אביב. <https://tinyurl.com/25hw2a7j>
- קמחי, ש', מרציאנו, ה', אשל, י', קאים, א' ועדיני, ב' (2024). **דו"ח מחקר: חוסן ומדדי התמודדות – בעקבות התקיפה האירנית: מדידת אורך רביעית, א4**. <https://tinyurl.com/5awx5tuj>

- Chandler, D.(2014)). *Resilience: The governance of complexity*. Routledge.
- Kenett ,R .S ,Zacks ,S & Gedeck ,P .(2022) .*Modern statistics: a computer-based approach with python*. Basel ,Switzerland :Birkhäuser
- Kenett ,R .S., & Gotwalt ,C .(2024) .The analysis of association rules :Latent class analysis Statistical Analysis and Data Mining :*The ASA Data Science Journal* ,(3)17 ,e11686
- Kenett ,R.S (2024) .Some notes on ChatGPT and information quality SSRN. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4760077>
- KhosraviNik, M. "Social media critical discourse studies (SM-CDS)." *The Routledge handbook of critical discourse studies*. Routledge, 2017. 582-596.
- McEnergy, Anthony, & Paul Baker, (eds). *Corpora and discourse studies: Integrating discourse and corpora*. Springer, 2015.
- Stieglitz, Stefan, & Linh Dang-Xuan (2013). "Emotions and information diffusion in social media—sentiment of microblogs and sharing behavior." *Journal of management information systems* 29(4), 217-248.
- Windle, G., Bennett, K.M. & Noyes, J. (2011), A methodological review of resilience measurement scales. *Health Qual Life Outcomes* 9(8). <https://doi.org/10.1186/1477-7525-9-8>
- Zolli, A. & Healy, A. M. (2013). *Resilience: Why things bounce back*. Simon and Schuster.